

Mattilsynets arbeid med grensekryssende varer

Direktør Elisabeth Wilmann,
avdeling juridisk og internasjonalt arbeid

**Statens tilsyn for planter,
fisk, dyr og næringsmidler**

70 kontorsteder
i hele landet

21 år

Fra fjord og jord
til bord

Ca. 1250 ansatte

En vennlig hjelper

Mattilsynets oppgaver

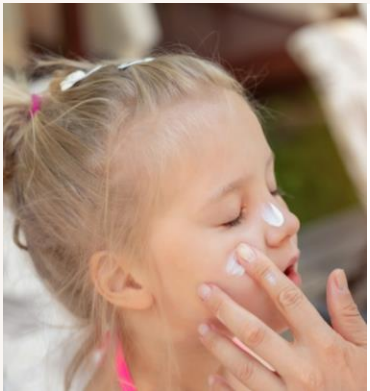
Sikre helsemessig trygg mat og trygt drikkevann

Fremme god helse hos planter, fisk og dyr

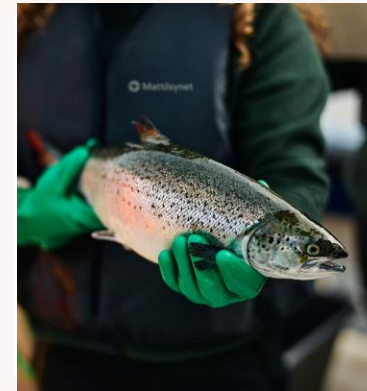
Fremme god dyrevelferd og respekt for dyr

Fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden

Ivareta miljøvennlig produksjon

Ta hensyn til aktørene langs hele matproduksjonskjeden, og bidra til markedsadgang i utlandet

Vi forvalter svært mange lover og forskrifter

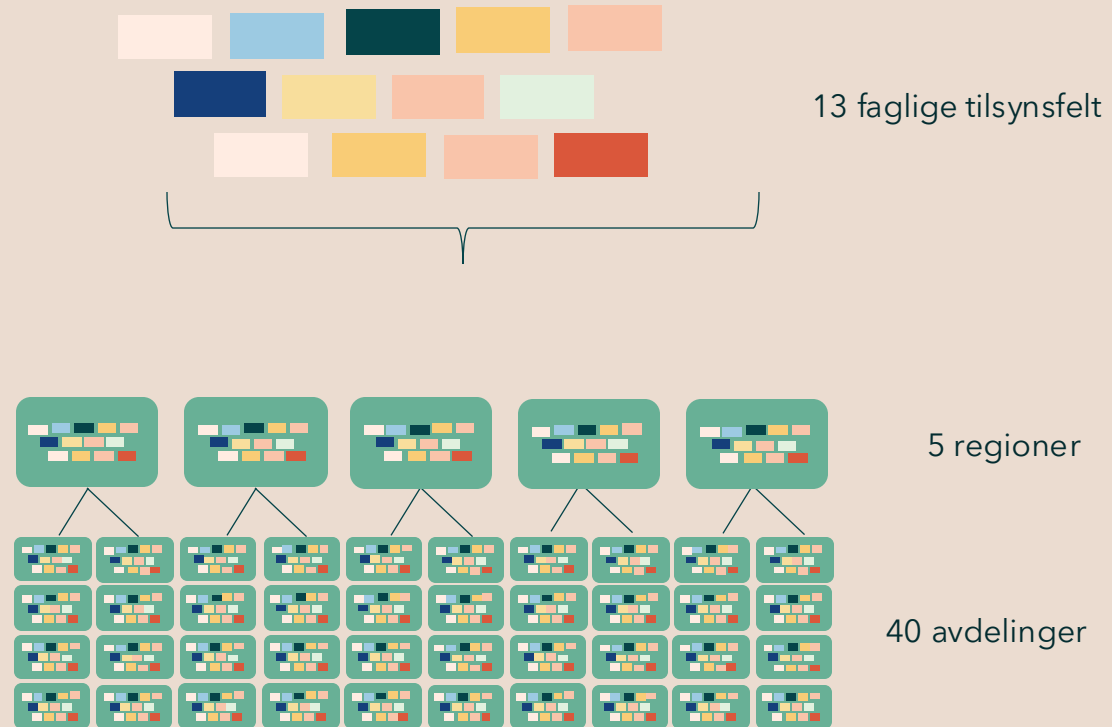
forvaltningsloven			kontrollforordningen		
(arkivloven, offentleglova, personopplysningsloven (gdpr), anskaffelsesloven)					
matloven	dyrevelferdsloven	dyrehelsepersonelloven	kosmetikklova	husdyravisloven	matsvinnloven (kommer)
Over 350 forskrifter som konkretiserer bestemmelsene i 7 lover <i>Disse forskriftene hjemler i sin tur flere EU/EØS-rettsakter, enkelte ganger opptil 40 forordninger.</i> <i>Behovet for utvikling av, tolkning av og veiledning om regelverket er med andre ord svært omfattende</i>					

Vi endrer og utvikler oss for å få til mest mulig

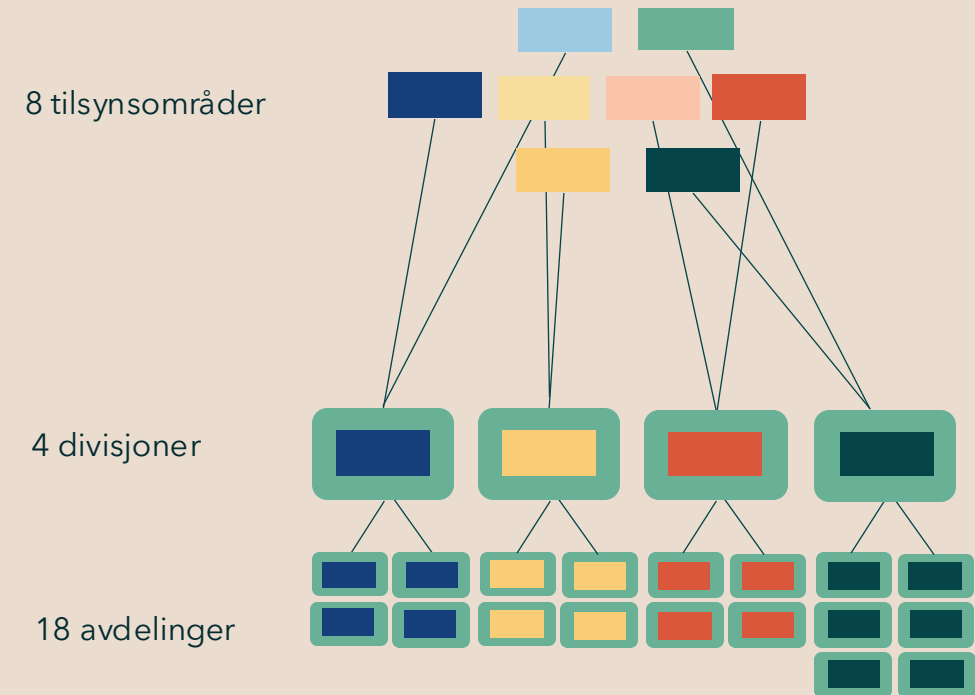
- Fra regioner til tilsynsdivisjoner med nasjonalt ansvar
- Myndiggjorte team som arbeidsform og tillitsbasert ledelse
- Mer dialog og vekt på veiledning og opptrappende virkemidler
- Digital transformasjon, og produktteam med tydelige oppdrag

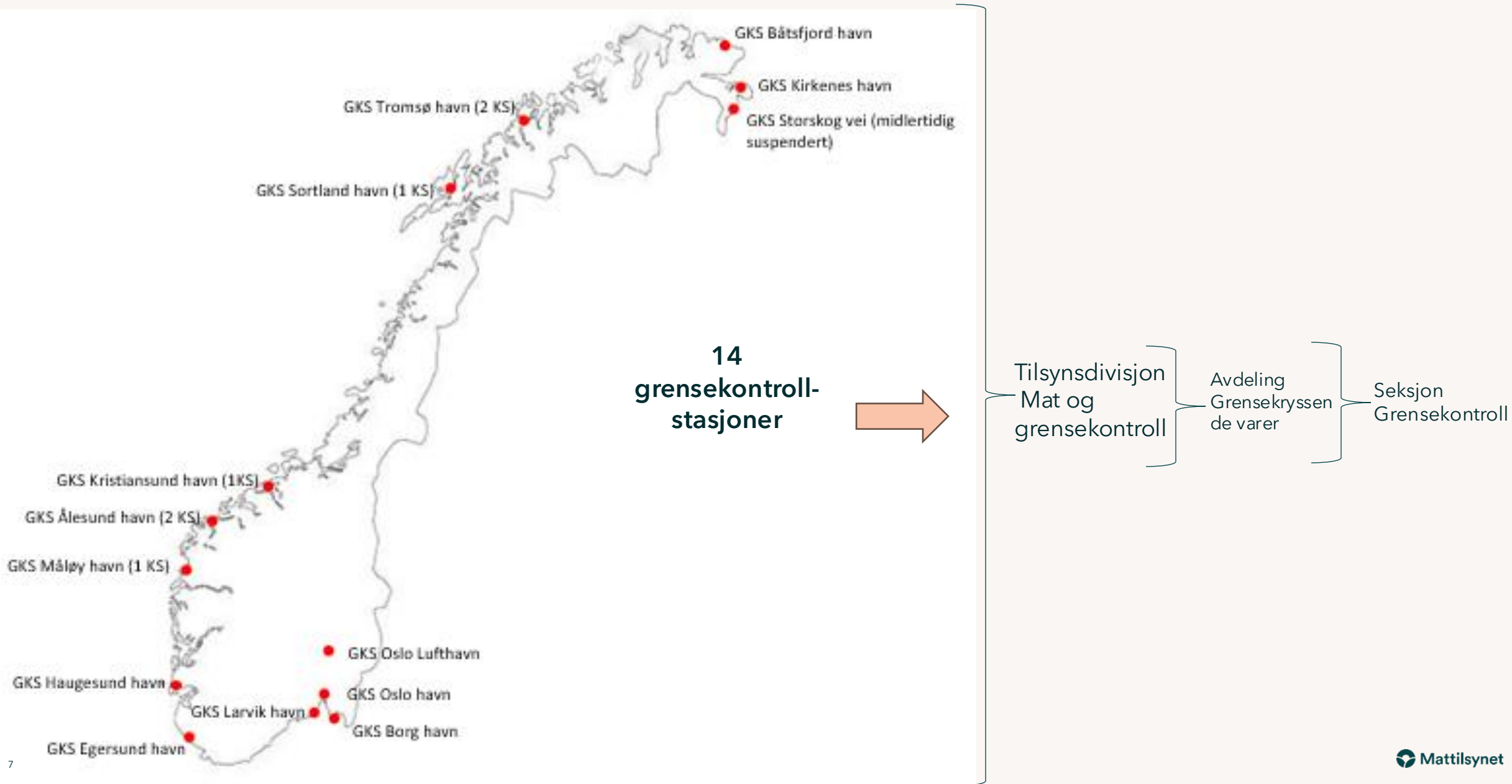
FØR

NÅ

Struktur etter omorganisering

**Norge er en liten åpen økonomi – mange varer
krysser grensen**

Antall importører og første mottakere

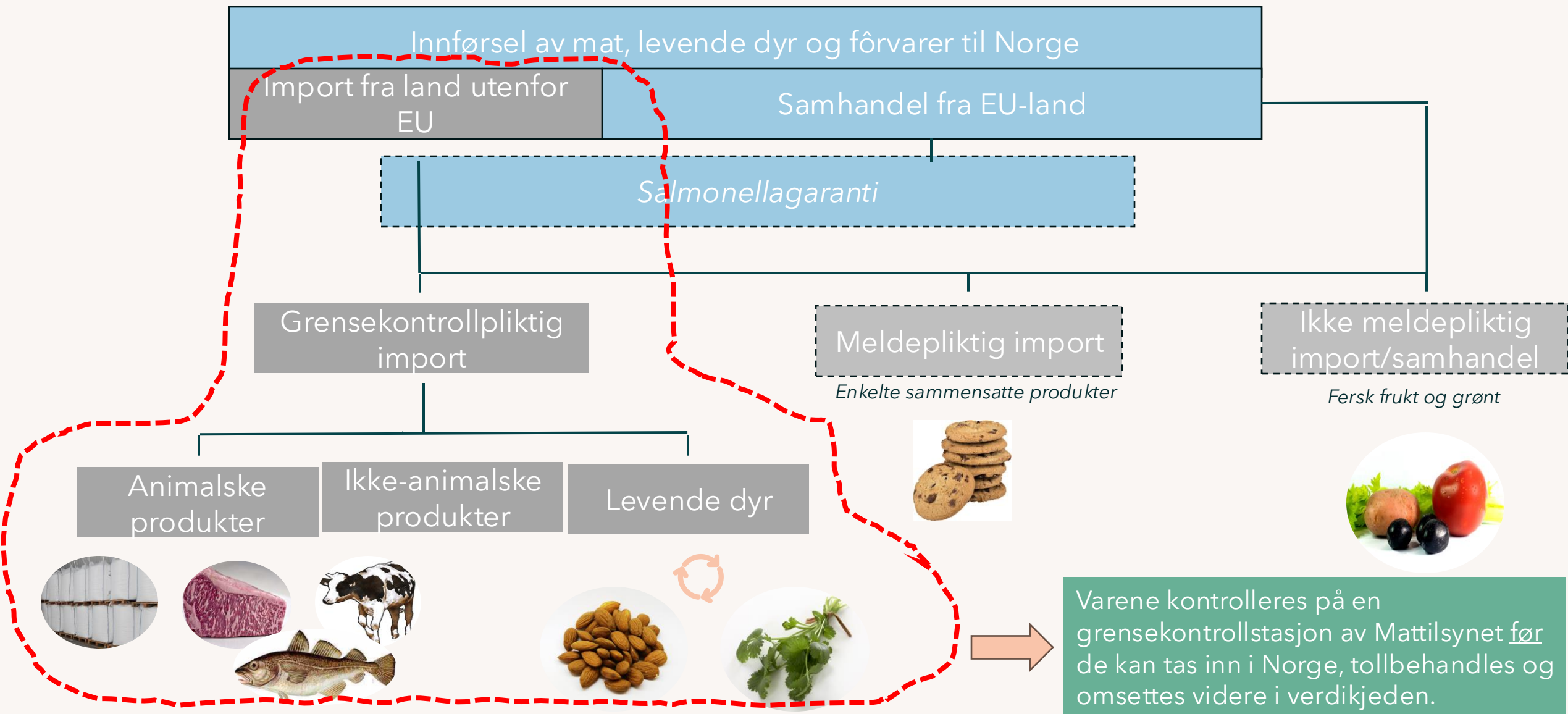
- Totalt antall registrerte 14701 importører og 13628 første mottakere.

Virksomhetsgrupper (tilsynsaktiviteter)	Importører	Første mottakere
Landdyr	6497	6117
Planter og plantematerialer	1836	-
Treemballasje	346	-
Såvarer	69	-
Plantevernmidler	33	-
Næringsmidler	4834	5899
Biprodukter	140	167
Fôrvarer	946	1445
SUM	14701	13628

Antall importmeldinger

Kategori / Varegruppe	2024	2025*
Levende dyr (01)	2 312	2 559
Mat - animalsk (02-05)	3 680	3 084
Mat - vegetabilsk (06-14)	88 730	83 290
Mat - oljer og sammensatte næringsmidler (15-22)	56 200	48 730
Fôr (23)	1 670	2 540
Diverse andre varer (24-99)	3 528	2 247
SUM	156 120	142 450
		*per 09.11.2025

Ulike varer har ulike kontrollregimer

Et risikobilde i kontinuerlig endring

Økt kompleksitet i forsyningskjedene: Flere mellomledd og nye aktører.

Geopolitiske faktorer: Krig, klimaendringer og handelskonflikter skaper ubalanse i forsyningskjeder.

Endringer i forbruksmønstre: Etterspørsel etter nye typer matvarer – og produkter.

Netthandel: Tilgang til nye markeder uten samme grad av kontroll.

Sosiale medier og influenserpåvirkning: Etterspørsel etter trender skaper rom for useriøse aktører.

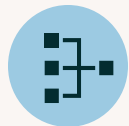

Mat fra utlandet: 60 % av maten vi spiser i Norge importeres.

Trusselvurdering 2025

Hvilke farer med matvarer finnes i Europa?

EU har utviklet et meldesystem som de fleste matmyndigheter i Europa bruker

Systemet heter Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF)

Den åpne delen av systemet kan benyttes av alle og kan gi et pekepinn på hvilke produkter, land og type fare, som er trukket fra markedet

Skann QR-koden for en titt på nettsidene til EU-kommisjonen

Reference	Category	Type	Subject	Date	Origin	Notifying	Classification	Decision
2024.0737	Crustaceans and products thereof	food	PFNA in dried shrimps from Thailand	2 FEB 2024	Thailand	Norway	border rejection notification	serious
2024.0722	Bivalve molluscs and products...	food	PFOA in bivalve molluscs (paphia undulata)	1 FEB 2024	Thailand	Netherlands	information notification for follow-up	serious
2024.0721	Bivalve molluscs and products...	food	PFOA in bivalve molluscs (paphia undulata)	1 FEB 2024	Thailand	Netherlands	information notification for follow-up	serious
2021.6204	Crustaceans and products thereof	food	Too high content of sulphite in frozen prawn tails from Thailand	16 NOV 2021	Thailand	Italy	information notification for attention	not serious

Vit hvem du handler med

-5 tiltak for å redusere risikoen

Kjenn leverandørkjeden din

- undersøk og
verifiser samarbeids-
partnere.

Se etter røde flagg

- uvanlig lave priser,
uklare dokumenter.

Kontroller merking og sertifikater

- vær skeptisk til
uautoriserte
kvalitetsstempler.

Hold deg oppdatert på trender

- forstå hva som
driver etterspørsel.

Samarbeid med Mattilsynet.

Som importør av en vare, er det ditt ansvar at varen du tar inn til Norge er trygg å spise

Du må vite hva du driver med – altså må **du** ha kompetanse

Plikter ved import

Registreringsplikt

Meldeplikt

Mottakskontroll

Prøvetaking (egenkontroll)

Varslingsplikt ved avvik

Rutine for tilbaketrekking, tilbakekalling og sporbarhet

Skann QR-koden for en titt på
tilbaketrekkingene på nettsidene våre

Veiledningsordning for nye importører av mat og drikke

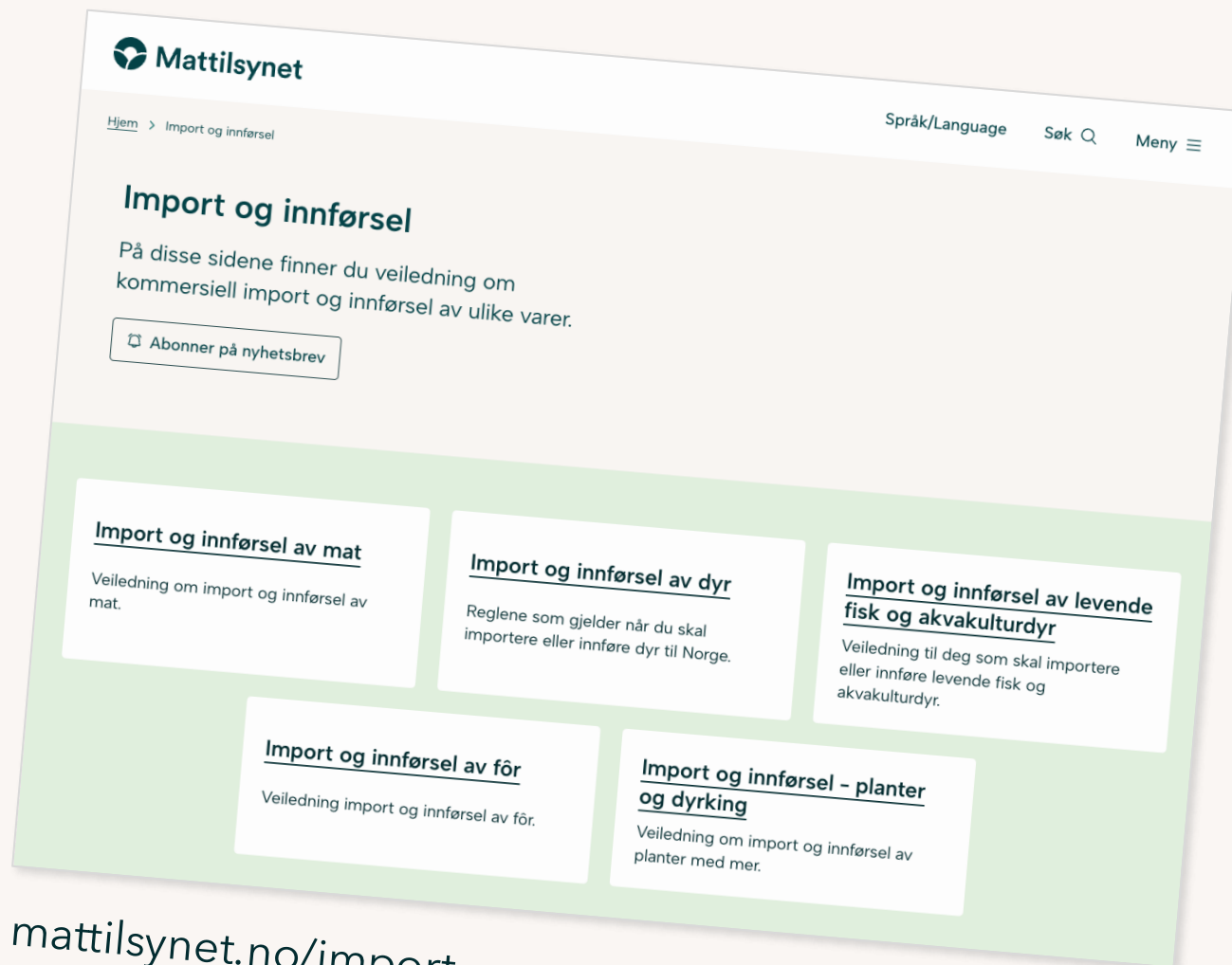
Hvorfor veiledningsordning?

- Det registreres ca åtte til ti nye importører av mat og drikke i uka.
- Veiledning gjør det enklere å gjøre rett fra starten av.

Hvilken veiledning vi kan tilby?

- Nettsider mattilsynet.no
- Vi etablerte i 2021 en veiledningsordning for nye importører.
- Vi veileder også per telefon og e-post.

Oppdatert veiledning i regelverk

mattilsynet.no/import

Veiledning

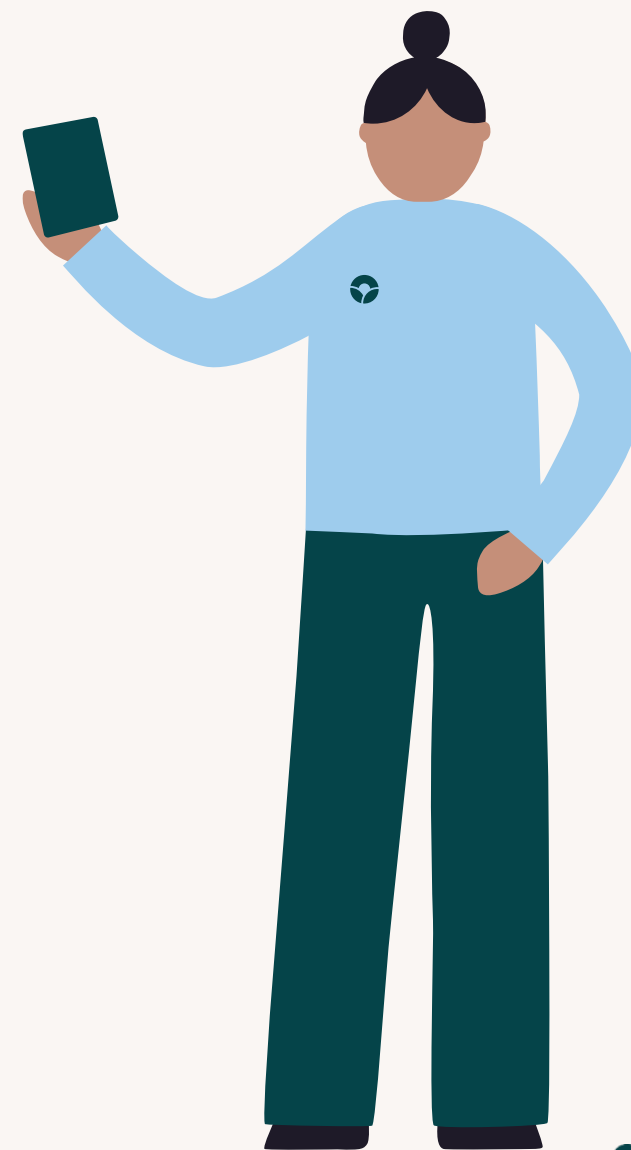
Ring Mattilsynets brukerdiallog: **22 40 00 00**

Send spørsmål til oss på e-post postmottak@mattilsynet.no

Vi hjelper deg med spørsmål om...

- Registreringer i Mattilsynets skjemateneste
- Meldeplikt ved import av mat og drikke
- Hvilke regler som gjelder for importører av mat og drikke
- Hva reglene betyr
- Rutiner for importører av mat og drikke

Planteimporten digitaliseres

Fra papirsertifikater til digitale sertifikater

Bedre kontroll på hva som kommer over grensa

Over 60 000 digitale sertifikater fra 32 land

Alle sertifikater kontrolleres av DigiPlant

Fra manuell til automatisk utfylling av importmeldingen

Endrer fokus fra å plote eksisterende data, til å besvare spørsmål om sertifikatets innhold

Dette gir oss bedre datagrunnlag og mulighet til å oppdage ulovlig import direkte i løsningen

Digitalisering av eksport

Automatisert behandling av ca. 72 000 sertifikater YTD (65 %)
+ 17.000 (+ 15%) fra i fjor
Viktigste i år: Kina og Arabiske Emirater

Gir næringen større fleksibilitet, raskere behandling og bedre kvalitet – med fokus på veiledning og mer komplekse saker.

31 000 sertifikater utvekslet elektronisk YTD
Mål 2026: 50.000

Mer effektiv, sikker og miljøvennlig handel – med klare gevinster for næringen.

Automatisert gebyrkontroll på ca. 72 000 sertifikater YTD (65 %)
Mål 2026: 100%

100 % internkontroll ved ileggelse av gebyrer i løsningen – testes ut for Riksrevisjonen i år.

Digitalisering av eksport moderniserer forvaltningen, gir bedre datakontroll og gjør det enklere for norske varer å nå ut i verden.

Oppsummering

- Et omfattende oppdrag
- Endret risikobilde, stadig flere oppgaver med økt kompleksitet
- Vi endrer og utvikler oss
- Veiledning er viktig
- Samarbeide med andre etater er avgjørende

